

SỰ TƯƠNG HỢP TÂM LÍ TRONG TƯƠNG TÁC GIỮA GIẢNG VIÊN VÀ SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC SÀI GÒN

ThS. CAO THỊ NGA
Trường Đại học Sài Gòn

1. Đặt vấn đề

Trong quá trình đào tạo ở các trường đại học, tương tác giữa giảng viên và sinh viên không chỉ là phương pháp đào tạo hiệu quả mà còn là điều kiện tất yếu để diễn ra các hoạt động khác. Mối tương tác giữa giảng viên và sinh viên chặt chẽ không những nâng cao chất lượng và hiệu quả của bài giảng mà còn giúp người giảng viên truyền lí tưởng, tình cảm, sự đam mê và đạo đức nghề cho sinh viên, gây ảnh hưởng và hình thành ở họ những phẩm chất, động cơ nghề sau này. Mặt khác, qua tương tác, người giảng viên cũng có nhiều cơ hội gắn gũi với sinh viên, hiểu và chia sẻ với họ được nhiều hơn. Vì vậy, tăng cường tương tác giữa giảng viên với sinh viên được coi là một trong những hướng cơ bản của đổi mới đào tạo trong các trường đại học.

Để đảm bảo tương tác giữa giảng viên và sinh viên có hiệu quả, cần có nhiều yếu tố như nhu cầu tương tác, sự hiểu biết, sự tương hợp tâm lí giữa giảng viên và sinh viên, nội dung tương tác, kĩ năng tương tác, v.v... Trong đó, sự tương tác tâm lí trong tương tác giữa thầy và trò có ý nghĩa quyết định.

Tương hợp tâm lí là sự tương đồng, phù hợp về các yếu tố tâm lí xã hội như động cơ, mục đích, nhu cầu, lợi ích, định hướng giá trị, hứng thú, phong cách làm việc, các đặc điểm tâm lí lứa tuổi... Tương hợp tâm lí là khả năng con người tìm kiếm sự hiểu biết lẫn nhau, điều chỉnh các liên hệ riêng, công việc và khả năng hợp tác. Sự tương hợp tâm lí là điều kiện để tương tác có hiệu quả.

Trong thực tiễn, nhiều trường hợp, khi người giảng viên và sinh viên "tâm đầu ý hợp" với nhau thì quan hệ giữa giảng viên và sinh viên trở nên gần gũi, thân mật, khoảng cách giữa thầy và trò được rút ngắn. Hiệu quả không những làm cho bài giảng của giảng viên được sinh viên tiếp nhận với thái độ tự giác hơn. Ngược lại, do không có sự tương đồng tâm lí trong quá trình tương tác đã dẫn đến hậu quả càng tác động đến nhau càng có những ảnh hưởng tiêu cực, làm cho quan hệ giữa hai chủ thể thêm xa nhau.

Vì vậy, nghiên cứu tìm ra biện pháp nâng cao sự tương hợp tâm lí trong tương tác giữa giảng viên và sinh viên trong dạy học có ý nghĩa to lớn trong việc nâng cao hiệu quả tương tác giữa thầy và trò, qua

đó nâng cao chất lượng đào tạo ở các trường đại học nói chung và Trường Đại học Sài Gòn nói riêng. Đây là vấn đề cấp thiết, có tính thời sự, có ý nghĩa cả về lí luận và thực tiễn. Trong khi đó, vấn đề này hầu như chưa được nghiên cứu chuyên sâu. Đây là một khoảng trống trong nghiên cứu và phát triển các mối tương tác trong nhà trường đại học.

Bài viết này mong muốn góp phần khắc phục vấn đề nói trên qua việc điều tra khảo sát cụ thể thực trạng tại Trường Đại học Hòa Bình. Đối tượng nghiên cứu là 217 sinh viên cùng 73 giảng viên của hai khoa khoa Tự nhiên và khoa Xã hội thuộc Trường Đại học Sài Gòn. Trên cơ sở tính điểm các câu trả lời của giảng viên và sinh viên trong phiếu khảo sát, chúng tôi chia mức độ tương hợp tâm lí giữa giảng viên và sinh viên làm 5 mức độ: thấp, dưới trung bình, trung bình, trên trung bình và cao. Dưới đây, bài viết sẽ trình bày một số kết quả thu được về sự tương hợp tâm lí giữa giảng viên và sinh viên trong dạy - học.

2. Mức độ tương hợp tâm lí giữa giảng viên và sinh viên Trường Đại học Sài Gòn

1.1. Sự tương hợp tâm lí trong tương tác giữa giảng viên và sinh viên theo đánh giá của giảng viên

Tương hợp tâm lí trong tương tác có quan hệ với nhu cầu và hiểu biết trong tương tác, đồng thời là yếu tố quan trọng nói lên hiệu quả tương tác. Để tìm hiểu vấn đề này, trước hết, chúng tôi tìm hiểu các yếu tố xuất hiện trong quá trình tương tác như: trạng thái cảm xúc, quan niệm và thái độ của giảng viên và sinh viên về các nội dung được đề cập trong quá trình tương tác, sự đồng cảm, chia sẻ... Kết quả về vấn đề này được trình bày trong bảng 1.

Kết quả cho thấy, giảng viên cảm thấy tương hợp tâm lí với sinh viên ở mức trung bình và trên trung bình, với điểm trung bình chung là 3,38, cao hơn mức trung bình là 3,0. Tiêu chí được giảng viên đánh giá cao nhất là tâm trạng thoải mái, tự nhiên khi trò chuyện với điểm trung bình là 3,81, tiếp đến là sự đồng cảm và chia sẻ trong tương tác với điểm trung bình là 3,68 (mức trung bình là 3,0). Tiêu chí giảng viên đánh giá thấp nhất là sự tương đồng về quan điểm, thái độ khi bàn về các vấn đề trong xã hội, với điểm trung bình là 2,98. Các tiêu chí khác đều có điểm trung bình lớn hơn 3,0.

Bảng 1: Mức độ tương hợp tâm lí trong tương tác giữa giảng viên và sinh viên (theo ý kiến giảng viên)

TT	Các yếu tố tâm lí được xét	Điểm TB	Độ lệch TB	Phân phối tỉ lệ % các mức				
				Thấp	Dưới TB	TB	Trên TB	Cao
1	Tâm trạng thoải mái tự nhiên khi trò chuyện	3,81	0,54	1,31	5,4	34,2	36,9	25,3
2	Tương đồng về quan điểm, thái độ khi bàn về học tập và các hoạt động khác trong nhà trường	3,30	0,66	2,7	32,8	34,2	17,8	12,3
3	Tương đồng về quan điểm, thái độ khi bàn về các vấn đề trong xã hội	2,98	0,69	2,7	34,2	36,9	19,1	6,8
4	Sự đồng cảm và chia sẻ trong tương tác	3,68	0,82	1,3	31,5	36,9	17,8	12,3
5	Sự tương đồng về ứng xử trong tương tác	3,12	0,78	2,7	27,3	38,3	26,0	5,4
Tổng		3,38	0,70	2,14	26,24	36,06	23,52	12,42

Hai tiêu chí có sự đánh giá không đồng đều của giảng viên là sự đồng cảm chia sẻ trong tương tác với độ lệch chuẩn là 0,82 và sự tương đồng về ứng xử trong tương tác, với độ lệch chuẩn là 0,78. Xét trung bình chung với độ lệch chuẩn là 0,70 cho thấy sự đánh giá của giảng viên chưa có sự thống nhất cao về mức độ tương hợp với sinh viên trong tương tác.

2.2. Sự tương hợp tâm lí trong tương tác giữa giảng viên và sinh viên theo đánh giá của sinh viên

Kết quả bảng 2 cho thấy, theo ý kiến của sinh viên, mức độ tương hợp với giảng viên trong tương tác cũng chỉ ở mức trung bình và trên, dưới trung bình. Điều đó được thể hiện ở điểm trung bình

chung là 3,27, cao hơn mức trung bình đòi chút.

Có hai tiêu chí sinh viên đánh giá tương đối cao là tâm trạng thoải mái, tự nhiên khi trò chuyện và sự đồng cảm, chia sẻ trong tương tác với điểm trung bình lần lượt là 3,70 và 3,60. Cũng giống với đánh giá của giảng viên, tiêu chí sự tương đồng về quan điểm, thái độ khi bàn về các vấn đề trong xã hội được sinh viên đánh giá thấp nhất với điểm trung bình 2,91, thấp hơn mức trung bình.

Việc đánh giá của sinh viên cũng không có sự thống nhất, điều đó được thể hiện ở độ lệch chuẩn. Độ lệch chuẩn trung bình của các tiêu chí là 0,71. Tiêu chí có sự đánh giá không thống nhất cao nhất

Bảng 2: Mức độ tương hợp tâm lí trong tương tác giữa giảng viên và sinh viên (theo ý kiến sinh viên)

TT	Các yếu tố tâm lí được xét	Điểm TB	Độ lệch TB	Phân phối tỉ lệ % các mức				
				Thấp	Dưới TB	TB	Trên TB	Cao
1	Tâm trạng thoải mái tự nhiên khi trò chuyện	3,70	0,60	3,2	10,6	34,1	32,7	19,7
2	Tương đồng về quan điểm, thái độ khi bàn về học tập và các hoạt động khác trong nhà trường	3,14	0,61	4,1	23,0	37,3	19,8	15,6
3	Tương đồng về quan điểm, thái độ khi bàn về các vấn đề trong xã hội	2,91	0,70	4,6	30,8	33,1	29,9	1,3
4	Sự đồng cảm và chia sẻ trong tương tác	3,60	0,85	3,6	15,2	32,7	30,8	17,5
5	Sự tương đồng về ứng xử trong tương tác	3,02	0,79	3,2	27,1	39,1	13,8	16,5
Tổng		3,27	0,71	3,74	21,34	35,26	25,40	14,12

của sinh viên là sự đồng cảm và chia sẻ trong tương tác với độ lệch chuẩn là 0,85. Với tiêu chí này, có nhóm sinh viên đánh giá rất cao về sự tương hợp với giảng viên, nhưng có nhóm lại đánh giá rất thấp. Những sinh viên này cho rằng, đây là điều mà giảng viên và sinh viên ít phù hợp với nhau nhất. Tiêu chí về sự tương đồng về ứng xử trong tương tác sinh viên đánh giá cũng ít có sự thống nhất với độ lệch chuẩn lên đến 0,79.

Các tiêu chí khác tuy có sự thống nhất cao hơn hai tiêu chí kể trên nhưng đánh giá chung, ý kiến của sinh viên không có sự thống nhất trong đánh giá về vấn đề này.

Từ kết quả ở bảng 1 và bảng 2 và việc phân tích điểm trung bình và độ lệch chuẩn ở trên, chúng ta rút ra một số nhận xét:

- Mức độ tương hợp tâm lí trong tương tác giữa giảng viên và sinh viên ở mức trung bình, trên trung bình và dưới trung bình;

- Ý kiến đánh giá của giảng viên và sinh viên về mức độ tương hợp tương đối phù hợp nhau. Tiêu chí về sự thoải mái, tự nhiên trong tương tác được đánh giá cao nhất;

- Sự đánh giá của giảng viên cũng như sinh viên ở các tiêu chí cụ thể chưa hoàn toàn có sự thống nhất với nhau;

- Giảng viên tỏ ra hiểu biết và tương hợp tâm lí với sinh viên cao hơn sinh viên tương hợp với giảng viên.

2.3. Sự tương hợp tâm lí trong tương tác giữa giảng viên và sinh viên xét theo giới tính và theo khoa của sinh viên

Kết quả thống kê ở bảng 3 cho thấy, giảng viên đánh giá sự tương hợp trong tương tác với sinh viên nam và sinh viên nữ cơ bản là như nhau. Điều này chứng tỏ rằng, giới tính của sinh viên không ảnh hưởng lắm đến sự tương hợp trong tương tác với sinh viên của giảng viên.

Xét theo khoa cũng cho thấy, giảng viên của hai khoa tương hợp tâm lí trong tương tác với sinh viên tương đương nhau giữa các mức độ và điểm trung bình. Sự khác biệt giữa các tiêu chí chưa có ý nghĩa thống kê.

Theo ý kiến của sinh viên ở bảng 4 cho thấy, giữa sinh viên nam và sinh viên nữ không có sự khác biệt về mức độ tương hợp khi tương tác với giảng viên. Điều này chứng tỏ giới tính của sinh viên không ảnh hưởng đến mức độ tương hợp trong tương tác với giảng viên. Các ý kiến của sinh viên tương đối phù hợp và thống nhất với ý kiến của giảng viên.

3. Kết luận

Từ kết quả nghiên cứu thực tiễn sự tương tác

Bảng 3: Mức độ tương hợp tâm lí theo ý kiến của giảng viên

Mức độ	SV nam	Sv nữ	SV khoa Tự nhiên	SV khoa Xã hội
Thấp	0	0	0	0
Dưới TB	21,92%	24,66%	23,25%	23,33%
Trung bình	47,94%	43,83%	48,84%	46,67%
Trên TB	23,29%	26,03%	23,25%	23,33%
Cao	6,85%	5,48%	4,66%	6,67%
Điểm TBC	3,18	3,13	3,09	3,13

Bảng 4: Mức độ tương hợp tâm lí theo ý kiến của sinh viên

Mức độ	SV nam	Sv nữ	SV khoa Tự nhiên	SV khoa Xã hội
Thấp	2,63%	2,79%	2,94%	2,47%
Dưới TB	23,68%	22,34%	22,79%	20,99%
Trung bình	44,74%	46,94%	45,59%	41,97%
Trên TB	21,05%	21,78%	22,80%	27,16%
Cao	7,90%	6,15%	5,88%	7,41%
Điểm TBC	3,08	3,12	3,09	3,11

(Xem tiếp trang 55)